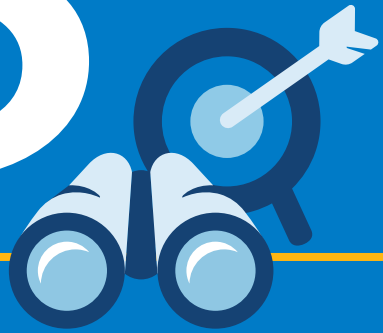

3

Kansen centraal
stellen in visie en
besluitvormingsproces

Kansen centraal stellen in visie en besluitvormingsproces

Expliciet beleid in de school rondom het bieden van kansen aan leerlingen heeft een kansen bevorderend effect. Het schoolklimaat en de schoolcontext zijn van invloed op hoe de processen in de school worden georganiseerd. Het is belangrijk de schoolvisie en de pedagogische opdracht te vertalen naar uitgangspunten en concreet beleid. Dit biedt positieve sturing en houvast voor onderwijsprofessionals.⁴⁰

Overgangs- en bevorderingsbeleid

Scholen zijn zelf verantwoordelijk voor het vaststellen van hun bevorderingsbeleid. Daarbij heeft de medezeggenschapsraad instemmingsbevoegdheid. Kansen bieden aan leerlingen vraagt om flexibele normen rondom bevordering, zittenblijven en op- en afstroom. Bijvoorbeeld de gebeurtenissen rondom de coronacrisis geven wellicht extra aanleiding om de normaliter gehanteerde normen nog eens tegen het licht te houden en aan te passen. Flexibele overgangsnormen kunnen eraan bijdragen dat leerlingen de tijd en ruimte krijgen om zich verder te ontwikkelen en tijdens hun hele schoolloopbaan de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Te strikte overgangsnormen en een sterke gerichtheid op cijfers kunnen het bieden van kansen in de weg staan omdat de focus minder ligt op de potentie of de onderwijsbehoefte van de leerling.⁴¹

De stem van de leerling

Bij het Rhedens Rozendaal is de bevorderingsvergadering een adviesvergadering geworden. De aanpassing van het bevorderingsbeleid is door de coronacrisis in een stroomversnelling gekomen. De vraag die centraal staat is op welke plek de leerling het volgende jaar het meeste kans heeft om op te bloeien. Bij het advies worden vakdocenten en mentoren betrokken, maar ook een leerlingcoördinator én de leerling zelf. Als een leerling zich niet kan vinden in het advies van de school, schrijft hij of zij een brief die vervolgens basis vormt voor het gesprek over het advies. [Hier](#) kunt u het gehele artikel lezen.

In 2018 ontwikkelde de VO-raad een handreiking gericht op het voorkomen van zittenblijven, waarin waardevolle adviezen te vinden zijn. U kunt de handreiking [hier](#) vinden. Ook liet de VO-raad kwalitatief onderzoek uitvoeren naar zittenblijven en bevorderingsbeleid in schooljaar 2019/2020. Dit resulteerde in een [factsheet](#) met concrete en relevante tips voor scholen bij aanpassing van het overgangsbeleid. In de documenten wordt onder meer aandacht gevraagd voor kijken met een brede blik naar kinderen. Om naast de leervorderingen ook werkhouding, de thuisituatie en eventuele socialemotionele impact van de huidige situatie op de leerling in het besluitvormingsproces mee te nemen. Hoewel zeer belangrijk, is het belangrijk om bewustzijn te hebben van de eigen verwachtingen, aannames en oordelen die een rol spelen bij de besluitvorming. Hieronder wordt ingegaan op aandachtspunten voor zorgvuldige besluitvorming bij een brede blik op de leerling.

Waar kunt u terecht bij vragen?

Thema's	Organisatie	Contact
Bestuursvraagstukken rondom de overgang po-vo en doorstroom	VO-Raad	www.vo-raad.nl www.vanponaarvo.nl
Informatie voor ouders	Ouders & Onderwijs	www.oudersenonderwijs.nl vraag@oudersenonderwijs.nl
Themapagina	SLO	www.slo.nl/handreikingschooladvies
Onderwijskwaliteit	Inspectie van het Onderwijs	www.onderwijsinspectie.nl
Nationaal Programma Onderwijs	OCW	www.nponderwijs.nl
Hybride onderwijs	OCW	www.lesopafstand.nl
Informatie over wet- en regelgeving	OCW	Contactformulier via www.rijksoverheid.nl

Eindnoten

- 1 SER (2021). Gelijke kansen in het onderwerp. Structureel investeren in kansengelijkheid voor iedereen.
- 2 Smith, T. K., Connolly, F., & Pryseski, C. (2014). Positive school climate: What it looks like and how it happens. Nurturing positive school climate for student learning and professional growth. Baltimore: Baltimore Education Research Consortium
- 3 Peterson, E. R., Rubie-Davies, C., Osborne, D., & Sibley, C. (2016). Teachers' explicit expectations and implicit prejudiced attitudes to educational achievement: Relations with student achievement and the ethnic achievement gap. *Learning and Instruction*, 42, 123-140. doi:10.1016/j.learninstruc.2016.01.010
- 4 Inspectie van het Onderwijs (2019). Plaatsing en toelating in het vo.
- 5 Geven, S., Batruch, A., & Van de Werfhorst, H. (2018). Inequality in teacher judgements, expectations and track recommendations: A review study. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/11/29/inequality-in-teacher-judgements-expectations-and-track-recommendations-a-review-study>
- 6 Boone, S., & Van Houtte, M. (2016). More ambitious educational choices in urban areas: A matter of local labor market characteristics?. *Urban Education*, 51, 940-963. doi:10.1177/0042085914549363
- 7 Inspectie van het Onderwijs (2016). De staat van het onderwijs. Onderwijsverslag 2014/2015.
- 8 Oomens, M., Scholten, F., & Luyten, H. (2019). Evaluatie Wet Eindtoetsing PO. Eindrapportage. Utrecht, Nederland: Oberon.
- 9 Timmermans, A. C., De Boer, H., Amsing, H. T. A., & Van der Werf, M. P. C. (2018). Track recommendation bias: Gender, migration background and SES bias over a 20-year period in the Dutch context. *British Educational Research Journal*, 44, 847-874. doi:10.1002/berj.3470
- 10 Oomens, M., Scholten, F., & Luyten, H. (2019). Evaluatie Wet Eindtoetsing PO. Eindrapportage. Utrecht, Nederland: Oberon.
- 11 Timmermans, A. C., De Boer, H., Amsing, H. T. A., & Van der Werf, M. P. C. (2018). Track recommendation bias: Gender, migration background and SES bias over a 20-year period in the Dutch context. *British Educational Research Journal*, 44, 847-874. doi:10.1002/berj.3470
- 12 Denessen, E. (2019). Niet vroeg selecteren, maar kansen creëren. In S. Beekhoven en P. Witte (Red.). *Sardes Special nr. 25 Naar de middelbare*. Geraadpleegd van https://sardes.nl/pathoimg.php?id=3405&image=ss25_kansen_creeren.pdf
- 13 Jussim, L., & Harber, K. D. (2005). Teacher expectations and self-fulfilling prophecies: Knowns and unknowns, resolved and unresolved controversies. *Personality and Social Psychology Review*, 9, 131-155. doi:10.1207/s15327957pspr0902_3
- 14 Timmermans, A. C., Kuyper, H., & Van der Werf, M. P. C. (2013). *Schooladviezen en onderwijsloopbanen: Voorkomen, risicofactoren en gevolgen van onder- en overadvisering*. Groningen, Nederland: GION.
- 15 Korthals, R. A. (2015). *Tracking students in secondary education. Consequences for student performance and inequality* (Dissertatie Universiteit Maastricht). Geraadpleegd van NRO databank.
- 16 https://www.cito.nl/-/media/files/kennis-en-innovatie-onderzoek/201104_cito_effectenafstandsonderwijs_samenvatting-onderzoeksrapport.pdf?la=nl-nl; <https://osf.io/preprints/socarxiv/ve427>
- 17 <https://bboamsterdam.nl/actualiteit/de-eerste-staat-van-het-amsterdamse-primair-onderwijs/>;
- 18 <https://www.educatieveagendalimburg.nl/bijdragen/limburgse-leerlingen-op-de-basisschool-ten-tijde-vancorona->;
- 19 <https://esb.nu/esb/20061628/schoolprestaties-limburgse-basisschoolleerlingen-door-eerstelockdown-flink-geraakt;>
- 20 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0738059320304855>
- 21 Wang, S., Rubie-Davies, C. M., & Meissel, K. (2018). A systematic review of the teacher expectation literature over the past 30 years. *Educational Research and Evaluation*, 24, 124-179. doi:10.1080/13803611.2018.1548798
- 22 Brophy, J., & Good, T. L. (1970). Teachers communication of differential expectations for childrens classroom performance: some behavioral data. *Journal of Educational Psychology*, 6, 365-374. doi:10.1037/h0029908
- 23 Liu, R., & Chiang, Y. L. (2019). Who is more motivated to learn? The roles of family background and teacher-student interaction in motivating student learning. *The Journal of Chinese Sociology*, 6, 6. doi:10.1186/s40711-019-0095-z
- 24 Rubie-Davies, C. M. (2015). *Becoming a high expectation teacher: Raising the bar*. London, UK: Routledge.
- 25 OECD (2016). *Netherlands 2016: Foundations for the Future, Reviews of National Policies for Education*. OECD Publishing: Paris.

- 26 Babad, E. Y., Inbar, J., & Rosenthal, R. (1982). Pygmalion, Galatea, and the Golem: Investigations of biased and unbiased teachers. *Journal of Educational Psychology*, 74, 459-474.
- 27 Babad, E. Y., Inbar, J., & Rosenthal, R. (1982). Pygmalion, Galatea, and the Golem: Investigations of biased and unbiased teachers. *Journal of Educational Psychology*, 74, 459-474.
- 28 Anneke C. Timmermans, Christine M. Rubie-Davies & Camilla Rjosk (2018) Pygmalion's 50th anniversary: the state of the art in teacher expectation research, *Educational Research and Evaluation*, 24:3-5, 91-98, DOI: 10.1080/13803611.2018.1548785
- 29 Dycke, J.L., Martin, J.E., & Lovett, D.L. (2006). Why is this cake on fire?: Inviting Students Into the IEP Process. *Teaching Exceptional Children*, Vol. 38, No. 3 (42-47).
- 30 Aanen-Zilvold, E., & Bulterman-Bos, J. (2013). Identificatie van onderwijsbehoeften met behulp van kindgesprekken. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 52(2), 57-66.
- 31 Desforges, C. & Abouchar, A. (2003). The impact of parental involvement, parental support, and family education on pupil achievements and adjustments: A literature review (Report No. 433). http://good-id-in-schools.eu/sites/default/files/sof_migrated_files/sof_files/impactparentalinvolment.pdf
- 32 Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M., & Childs, S. (2004). Multiple Dimensions of Family Involvement and Their Relations to Behavioral and Learning Competencies for Urban, Low-Income Children. *School Psychology Review*, 33 (4), 467-480. Retrieved from http://repository.upenn.edu/gse_pubs/438
- 33 Hattie, J. (2014). *De impact van leren zichtbaar maken*. Rotterdam: Bazalt Educatieve Uitgaven.
- 34 McWayne, C., Hampton, V., Fantuzzo, J., Cohen, H. L., & Sekino, Y. (2004). A multivariate examination of parent involvement and the social and academic competences of urban kindergarten children. *Psychology in the Schools*, 41, 363-377. doi:10.1002/pits.10163
- 35 Anderson, L. W., Jacobs, J., Schramm, S., & Splittgerber, F. (2000). School transitions: Beginning of the end or a new beginning?. *International journal of educational research*, 33, 325-339.
- 36 Inspectie van het Onderwijs (2014). *De kwaliteit van het basisschooladvies. Een onderzoek naar de totstandkoming van het basisschooladvies en de invloed van het basisschooladvies op de verdere schoolloopbaan*.
- 37 Korpershoek, H., Beijer, C., Spithoff, M., Naaijer, H.M., Timmermans, A.C., Van Rooijen, M., . . . Opdenakker, M.C. (2016). *Reviewstudie naar de po-vo en de vmbo-mbo overgang*.
- 38 Van de Werfhorst, H. G. (2018). *Meritocratisering leidt tot waterbed-effect in het onderwijs*. ESB, *Gelijke Kansen op School*
- 39 O.a. *Inspectie van het Onderwijs (2021). De staat van het Onderwijs*.
- 40 *Inspectie van het Onderwijs (2018). Kansen(on)gelijkheid bij de overgangen po-vo. Bevindingen en bevorderende en belemmerende factoren*.
- 41 *Inspectie van het Onderwijs (2019). Plaatsing en toelating in het vo*.
- 42 Sleehof, J. P. W., Koopman, M., Thurlings, M. C. G., & Beijgaard, D. (2019). An exploratory study into teachers' beliefs and experiences about allocating students. *Teaching and Teacher Education*, 80, 94-105. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2019.01.007>
- 43 Glock, S., Krolak-Schwerdt, S., Klapproth, F., & Böhmer, M. (2013). Beyond judgment bias: How students' ethnicity and academic profile consistency influence teachers' tracking judgments. *Social Psychology of Education*, 16, 555-573. doi:10.1007/s11218-013-9227-5
- 44 *Inspectie van het Onderwijs (2018). Kansen(on)gelijkheid bij de overgangen po-vo. Bevindingen en bevorderende en belemmerende factoren*. Utrecht, Nederland: Auteur.

Colofon

Den Haag, augustus 2021

Vormgeving en layout: Things To Make and Do

Deze handreiking is een productie van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en in samenwerking met SLO, Nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling en de VO-raad.

Disclaimer

Deze brochure is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Voor onjuistheden en onvolledigheden met betrekking tot de inhoud van de handreiking kunnen de samenstellers van deze handreiking echter op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk worden gesteld. Aan de inhoud van deze brochure kunnen dan ook geen rechten worden ontleend.

